

Донбаська державна машинобудівна академія
Економіко-гуманітарний факультет
Кафедра українознавства та гуманітарної освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО:
на засіданні Вченої ради
Голова Вченої ради
Ректор ДДМА
_____ В. А. Федорінов
(підпис, ініціали, прізвище)
протокол № 01 від 28 серпня 2012 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«Педагогіка і психологія вищої школи»
(назва дисципліни)

для усіх напрямів підготовки

денна форма (магістри)

Декан факультету
економіко-гуманітарного
(назва факультету)
_____ С. Г. Прийменко
(підпис, ініціали, прізвище)

Програму рекомендовано кафедрою
українознавства та гуманітарної освіти
Протокол № 20 від 14 червня 2012 р.
(протокол, номер, дата)

Завідувач кафедри українознавства та
гуманітарної освіти
_____ Т. В. Кудерська
(підпис, ініціали, прізвище)

Краматорськ, 2012

І ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Навчальну програму з дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» розроблено з урахуванням того, магістранти протягом навчання прослухали курс психології, який є логічним продовженням та який вміщує теоретичні проблеми розвитку, навчання та виховання студентів, питання особистості та науково-педагогічної діяльності викладача.

Навчальним відділом академії на вивчення курсу відведено 72 години, з них 34 аудиторні години – 15 годин лекцій, 15 годин семінарських занять, 4 години – контроль знань та 38 годин – для самостійної роботи магістрантів. Курс «Педагогіка і психологія вищої школи» вивчається в 13 навчальному триместрі.

Навчальний курс «Педагогіка і психологія вищої школи» є теоретичною основою психологічної підготовки магістрантів, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень магістра; націлює магістрантів на вивчення механізмів психічної діяльності людини, розумінні закономірностей формування і розвитку особистості, особливостей науково-педагогічної діяльності викладача ВНЗ, а також передбачає практичне оволодіння вміннями та навичками навчально-виховної роботи.

Курс «Педагогіка і психологія вищої школи» тісно пов'язаний з такими навчальними дисциплінами, як „Працевлаштування та ділова кар'єра”, „Філософія”, „Соціологія”, „Політологія”.

Дисципліна «Психологія» є базовим курсом даного циклу, що націлює магістрантів на розуміння фактів та закономірностей психічних явищ, розвитку особистості. „Філософія” розглядає найбільш загальні закони розвитку природи, суспільства та людської психіки. „Соціологія” предметом свого вивчення розглядає людину у суспільних відносинах, „Політологія” - закони соціальних механізмів влади. Дисципліна „Працевлаштування та ділова кар'єра” формує вміння ефективних взаємовідносин у ділових і суспільних сферах життя людини, знайомить з критеріями оцінки певних фактів психічних проявів у визначенні типів та класифікації особистісних якостей людини в діловій сфері. Всі ці дисципліни тісно пов'язані з „людським фактором” відносно різних сфер життєдіяльності людини і суспільства.

II РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Розподіл навчальних годин за триместрами та видами навчальних занять здійснюється відповідно до робочих навчальних планів за наступною формою.

Таблиця 1

Розподіл навчальних годин за триместрами та видами навчальних занять

Триместр	Всього	Розподіл за триместрами та видами занять								Триместр. атестація
		Лекцій	Практик.	Семінарів	Лаб. робіт	Комп'ют. практик	Контр. знань	СРС		
								Усього	У тому числі на викон. ІСЗ	
13	72	15	-	15	-	-	4	38	-	залік

III МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу: забезпечити загальну теоретичну підготовку магістрантів у галузі психології і педагогіки вищої школи, що слугуватиме основою для їхньої практичної роботи, яка пов'язана з викладацькою діяльністю.

Завдання вивчення дисципліни:

- опанування знаннями про психологічні особливості розвитку людини;
- усвідомлення закономірностей професійного становлення та особистісного зростання майбутніх фахівців;
- вивчення психологічних та педагогічних аспектів навчання та виховання студентської молоді;
- сприяння професійному самовизначенню і набуття магістрантами професійно-педагогічної ідентичності;
- розвиток таких якостей особистості, що мають для майбутнього викладача професійне значення.

Після вивчення курсу «Педагогіка і психологія вищої школи» магістранти повинні:

- *знати* понятійний апарат цієї галузі науки; механізми функціонування психіки людини; категорії та методи педагогічного впливу розвитку особистості в навчально-виховному процесі;

- *вміти* визначати певні психічні явища та опанувати систему психологічних та педагогічних знань, які породжуються умовами навчально-виховного процесу у ВНЗ; визначати певні характеристики і типи психічних явищ; пов'язувати їх між собою у роботі цілісного психічного механізму; характеризувати певні прояви поведінки та діяльності людини за типовими особливостями; удосконалювати навички самостійної навчальної роботи; на основі самопізнання формувати власний стиль науково-педагогічної діяльності та професійного спілкування.

Зміст самостійної роботи з курсу «Педагогіка і психологія вищої школи» спрямований на поглиблення теоретичних знань, розвиток самостійного мислення і набуття вмінь опрацювання наукової літератури. Все це повинно сприяти професійному становленню майбутніх викладачів.

Оволодіння магістрантами технічного ВНЗ психологічними та педагогічними знаннями є важливим фактором розвитку їх професійної компетентності. Курс «Педагогіка і психологія вищої школи» займає важливе місце в загальній структурно-логічній схемі підготовки спеціаліста та належить до циклу гуманітарних дисциплін та вміщує теоретичні проблеми розвитку, навчання і виховання студентів, питання особистості та діяльності викладача ВНЗ.

IV ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

IV.1 РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ТЕМАМИ

Розподіл навчального часу за темами поданий в таблиці 2.

Таблиця 2

Розподіл навчального часу за темами

Найменування тем	Розподіл за триместрами та видами занять						
	Всього	Лекції	Практ. роботи	Семінарів	Лабор. роботи	Контроль знань	СРС
<p>Тема 1. Педагогіка і психологія вищої школи: предмет, завдання, методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - педагогіка і психологія вищої школи як галузь науки, її предмет; - завдання психології і педагогіки вищої школи відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Національної доктрини розвитку освіти в Україні», «Державної програми розвитку освіти України на 2005-2010 роки»; - зв'язок психології і педагогіки вищої школи з іншими галузями науки; - методи та методика психологічних та педагогічних досліджень. 	12,5	2		2		0,5	8
<p>Тема 2. Діяльність та пізнавальні процеси. Пізнання як діяльність.</p> <ul style="list-style-type: none"> - діяльнісне трактування психіки, учіння як діяльність, зміст учбової діяльності, поняття спільної продуктивної діяльності; - функціональна структура пізнавальних процесів, формування розумових дій та понять, розвиток творчого мислення та творчої активності студентів в процесі навчання. - 	22,5	5		5		0,5	12

<p>Тема 3. Студент як суб'єкт педагогічної діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика студентського віку; - професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою; - психологія студентської групи, психологічні засади студентського самоврядування. 	11	2		2		1	6
<p>Тема 4. Психологія діяльності та особистості викладача вищої школи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - психологічна характеристика науково-педагогічної діяльності та особистості викладача вищої школи, аналіз його компетентності та майстерності; - характеристика педагогічних здібностей, особливості діяльності викладача при різних стилях взаємодії, типологія викладачів; - педагогічна етика, вимоги студентів до викладача, шляхи формування педагогічної майстерності і підвищення рівня професіоналізму викладача вищої школи. 	11	2		2		1	6
<p>Тема 5. Виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виховання студентської молоді; - психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами; - бар'єри в педагогічній взаємодії, спілкуванні та учбово-педагогічній діяльності, психологічний аналіз конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення. 	15	4		4		1	6
Всього:	72	15		15		4	38

IV.2 Повний курс

Модуль. Педагогіка і психологія вищої школи

Розділ 1. Педагогіка і психологія вищої школи – міждисциплінарна галузь наукових знань

Тема 1.1. Педагогіка і психологія вищої школи: предмет, завдання, методи.

Завдання педагогіки і психології вищої школи відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Національної доктрини розвитку освіти в Україні», «Державної програми розвитку освіти України на 2005-2010 роки». Зв'язок психології і педагогіки вищої школи з іншими галузями науки. Методи та методика психологічних та педагогічних досліджень.

Дидактичні засоби: комплект слайдів до графопроектора.

Література: [1, С. 21-44; 2, С. 17-95, 4, С. 43-50]

Завдання на СРС: підготовка до семінару, самотестування, підготовка повідомлення.

Тема 1.2. Діяльність та пізнавальні процеси. Пізнання як діяльність.

Діяльнісне трактування психіки, учіння як діяльність, зміст учбової діяльності, поняття спільної продуктивної діяльності. Функціональна структура пізнавальних процесів, формування розумових дій та понять. Розвиток творчого мислення студентів в процесі навчання. Методи стимуляції творчої діяльності та поняття творчої особистості. Розвиток творчої активності в процесі навчання та виховання, спільно з викладачем. Дослідницька діяльність студента;

Дидактичні засоби: комплект слайдів до графопроектора.

Література: [6, С. 401-419; 542-696]

Завдання на СРС: підготовка до семінару, самотестування, підготовка до контрольної роботи.

Розділ 2. Професійне становлення особистості студента

Тема 2.1. Студент як суб'єкт педагогічної діяльності

Загальна характеристика студентського віку. Вищий навчальний заклад як один з провідних факторів соціалізації студента як фахівця. Адаптація студента до навчання у вищій школі. Врахування психологічних особливостей юнацького віку в співпраці зі студентами. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою: формування професійної спрямованості особистості студента, розвиток Я-концепції як показника особистісного зростання і професійного становлення студента, самоосвіта та самовиховання студента, їх значення в процесійному зростанні.

Дидактичні засоби: комплект слайдів до графопроектора.

Література: [1, С. 79-96; 2, С. 68-95; 6, С. 52-64]

Завдання на СРС: підготовка до семінару, самотестування, підготовка повідомлення.

Тема 2.2. Психологія студентської групи: структура, рівні розвитку, шляхи формування. Соціально-психологічні явища в студентській групі та її вплив на особистість студента. Соціально-психологічний клімат у групі та його вплив на працездатність. Проблема лідера та лідерства в студентській групі. Психологічні засади студентського самоврядування. Закон України про «Вищу освіту» про студентське самоврядування.

Дидактичні засоби: комплект слайдів до графопроектора.

Література: [1, С. 99-114; 2, С.95-112]

Завдання на СРС: підготовка до семінару, самотестування, підготовка повідомлення.

Розділ 3. Виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою

Тема 3.1. Виховання студентської молоді

Виховання студентської молоді: мета, зміст, функції виховання відповідно до пріоритетних напрямів реформування вищої освіти в Україні. Критерії моральної вихованості людини. Становлення моральної самосвідомості студента. Психологічні механізми формування національної самосвідомості студентів.

Дидактичні засоби: комплект слайдів до графопроектора.

Література: [1, С. 162-187; 2, С. 156-183]

Завдання на СРС: підготовка до семінару, самотестування, підготовка повідомлення.

Тема 3.2. Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами

Виховна позиція викладача в педагогічній комунікативній взаємодії – розуміння, визнання і прийняття студента, активне рефлексивне слухання, діалогічне спілкування. Бар'єри в педагогічній взаємодії, спілкуванні та учбово-педагогічній діяльності. Психологічний аналіз конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення.

Дидактичні засоби: комплект слайдів до графопроектора.

Література: [1, С. 215-252; 2, С. 183-202]

Завдання на СРС: підготовка до семінару, самотестування, підготовка до аукціону питань.

IV.3 СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Зміст і обсяг семінарських занять подані в таблиці 4.

Таблиця 3

Зміст, обсяг в годинах і методичне забезпечення семінарських занять

№ заняття	Найменування теми, питання плану семінарських занять	Назва практичних завдань, які розв'язуються на семінарських заняттях	Навчальна література	Обсяг в годинах
1.	<p>Педагогіка і психологія вищої школи: предмет, завдання, методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - психологія і педагогіка вищої школи як галузь науки, її предмет; - завдання педагогіки і психології вищої школи відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Національної доктрини розвитку освіти в Україні», «Державної програми розвитку освіти України на 2005-2010 роки»; основні напрями реформування освіти XXI століття та проблеми сучасної педагогіки і психології вищої школи; - зв'язок педагогіки і психології вищої школи з іншими галузями науки; - методи та методика психологічних та педагогічних досліджень: класифікація методів збору емпіричних фактів, методи інтерпретації одержаних даних, дослідницькі вміння викладача вищої школи. 	<ul style="list-style-type: none"> - розподіл тем рефератів (додаток 1); - проведення нульового контролю; - розгляд питань та опитування за темою 1; -самостійна письмова робота за матеріалом лекційної теми 1; - проведення дискусії за наступними питаннями <ul style="list-style-type: none"> • яке місце і значення цієї дисципліни в системі підготовки майбутніх викладачів ВНЗ? • назвіть низку проблем в умовах сучасного реформування вищої освіти в Україні; • накреслити своє бачення шляхів вирішення 	<p>[1] [6] [7] [8] [12]</p>	3
2.	<p>Діяльність та пізнавальні процеси. Пізнання як діяльність:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розгляд питань та опитування за темою 2; - розгляд матеріалу теми для самостійного вивчення: 	<p>[3] [1] [5] [19]</p>	4
	<p>- діяльнісне трактування психіки, учіння як діяльність, зміст учбової діяльності,</p>	<p>«Творчий потенціал праці та інноваційні технології освіти»</p>	[6]	

	<p>поняття спільної продуктивної діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> - функціональна структура пізнавальних процесів, формування розумових дій та понять; - розвиток творчого мислення студентів в процесі навчання, критерії творчого мислення, творчість та інтелект, методи стимуляції творчої діяльності та поняття творчої особистості, розвиток творчої активності в процесі навчання та виховання, спільно з викладачем дослідницька діяльність студента; 	<p>за однойменним розділом 22, підручник С. Д. Максименко;</p> <ul style="list-style-type: none"> - проведення дискусії за питаннями самостійної роботи: <ul style="list-style-type: none"> • Який зміст до поняття «вміння вчитись»? Які дії студента характеризують його вміння вчитися самостійно? • Які причини неуспішності студентів і шляхи їх подолання? Які мотиви сприяють успішному навчанню студентів? • У чому полягає особистісний аспект пізнання? • Чим відрізняється засвоєння матеріалу від його запам'ятовування? • Чи можна поставити знак рівності між творчістю і мисленням? • Охарактеризуйте студента як суб'єкта учіння. - аналіз результатів за тестами креативності та інтелекта; - обговорення творчої роботи: складання портрету творчої особистості фахівця: щодо професійної діяльності, щодо ставлення до інших людей; щодо самого себе. - проведення самостійної роботи за темами 1, 2 (тест за матеріалом розглянутих тем). - слухання рефератів. 		
3	<p>Студент та викладач як суб'єкти педагогічної діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика студентського віку; - професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою; - психологія студентської групи; - психологічні засади студентського самоврядування; 	<ul style="list-style-type: none"> -розгляд питань та опитування за темами 3, 4; <ul style="list-style-type: none"> • розгляд практичних питань для самостійної роботи: портрет «ідеального» студента, оцінка і аналіз своїх професійних якостей; • основні правила ділового етикету викладача ВНЗ. - контрольна письмова робота за матеріалом 1-4 лекційних тем; - слухання рефератів. 	<p>[1] [2] [3] [4] [19] [13]</p>	4

	<p>- психологічна характеристика науково-педагогічної діяльності та особистості викладача вищої школи, аналіз його компетентності та майстерності;</p> <p>- характеристика педагогічних здібностей, особливості діяльності викладача при різних стилях взаємодії, типологія викладачів;</p> <p>- педагогічна етика, вимоги студентів до викладача, шляхи формування педагогічної майстерності і підвищення рівня професіоналізму викладача вищої школи.</p>			
4	<p>Виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою:</p> <p>- виховання студентської молоді: критерії моральної вихованості людини, становлення моральної самосвідомості студента, психологічні механізми формування національної самосвідомості студентів;</p> <p>- психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами,</p> <p>- виховна позиція викладача в педагогічній комунікативній взаємодії;</p> <p>- бар'єри в педагогічній взаємодії, спілкуванні та учбово-педагогічній діяльності, шляхи їх запобігання та вирішення.</p>	<p>- розгляд питань та опитування за темою 5;</p> <p>- проведення дискусії за питаннями самостійної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • що таке культура поведінки? • розкрити зміст цінностей, які прийняті в системі виховання; • які цінності необхідно передавати дітям, студентам? • виділити ознаки моральної вихованості: зовнішньої та внутрішньої (за К. Платоновим); • чи можуть наукові знання людини бути гарантією її моральної надійності? <p>- слухання докладів;</p> <p>- розгляд самостійного практичних завдань: на основі опрацювання літератури заповнити у формі таблиці основні напрями, принципи і методи реалізації виховних функцій у вищій школі.</p> <p>- проведення самостійної роботи за темами курсу (тест).</p>	[6] [3] [1] [20] [5]	4
	РАЗОМ			15

IV.4 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

На самостійну роботу магістрантів з вивчення курсу «Педагогіка і психологія вищої школи» передбачено 38 годин, що складає 53% від аудиторного фонду часу, запланованого програмою дисципліни.

Покладаючись на достатньо високий рівень підготовки аудиторії (магістранти), на самостійну роботу з курсу заплановано питання, які є теоретичною основою психологічної підготовки магістрантів до майбутньої науково-педагогічної діяльності. Зміст самостійної роботи з курсу «Педагогіка і психологія вищої школи» спрямований на поглиблення теоретичних знань, розвиток самостійного мислення і набування вмінь опрацювання наукової літератури. Все це сприятиме професійному становленню майбутніх викладачів.

Від магістрантів *вимагається*:

- ведення тематичного словника;
- самостійне опрацювання літератури з кожної теми, яка обирається самостійно (конспект, тези, схеми, висновки тощо);
- висловлення своїх міркувань щодо питань проблемного характеру, які подані до кожної теми;

Час на виконання позааудиторної самостійної роботи наведено в таблиці 4. Час на підготовку до контрольних робіт зафіксовано в таблиці 2. Питання для самостійної роботи представлено в додатку 3.

Дидактичні засоби для виконання позааудиторної самостійної роботи

Позааудиторна самостійна робота магістрантів припускає щотижневу підготовку до лекцій (за конспектом, підручниками або навчальними посібниками), також виконання різноманітних теоретичних завдань: визначення понять, підготовку питання для доповіді, вибіркоче конспектування матеріалу до самостійної підготовки, написання письмової самостійної роботи (реферату) за вільно вибраної темою.

Перелік завдань до самостійної підготовки, коментарі до вивчення матеріалу лекцій та перелік літературних джерел наведений нижче в таблиці 4.

Таблиця 4

Завдання для самостійної підготовки за темами

Сутність завдання	Коментарі	Література до виконання самостійної роботи
Тема 1. Педагогіка і психологія вищої школи: предмет, завдання, методи.	Необхідно засвоїти сутність понять за даною темою: психологія і педагогіка вищої	Основна: [1], [6] Додаткова:

<p>Опрацювання першоджерел: Державна програма розвитку освіти України на 2005-2010 роки, Закон України «Про вищу освіту», «Національна доктрина розвитку освіти в Україні». На основі опрацювання літератури визначити проблеми вищої освіти в Україні та накреслити своє бачення шляхів їх вирішення.</p>	<p>школи, навчання, виховання, розвиток, інтеграція, гуманізація.</p> <p>Опрацювати першоджерела у формі конспекту, тез, висновків (за вибором).</p> <p>Підготувати відповіді на питання до семінарського заняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначити предмет і завдання психології і педагогіки вищої школи; - визначити основні категорії вищої школи; <p>назвати низку проблем психології вищої школи в умовах сучасного реформування вищої освіти в Україні та визначити шляхи їх вирішення.</p>	<p>[7], [8], [12]</p>
<p>Тема 2. Діяльність та пізнавальні процеси. Пізнання як діяльність.</p> <p>Опрацювання теми «Творчий потенціал праці та інноваційні технології освіти» за однойменним розділом 22, підручник С. Д. Максименко «Загальна психологія» та перевести основну інформацію теми у мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням);</p> <p>На основі опрацювання літератури підготувати до семінарського заняття відповіді на питання.</p> <p>Виконати тест креативності за Торренсом, тест інтелекту.</p>	<p>Необхідно засвоїти сутність понять за даною темою: психіка, діяльність, розвиток, формування, пізнавальні процеси, учіння як діяльність, творче мислення, інтелект, увага, уява.</p> <p>Опрацювати першоджерела у формі конспекту, тез, висновків (за вибором).</p> <p>Підготувати відповіді на питання до семінарського заняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Який зміст до поняття «вміння вчитись»? Які дії студента характеризують його вміння вчитися самостійно? • Охарактеризуйте студента як суб'єкта учіння; • Які причини неуспішності студентів і шляхи їх подолання? Які мотиви сприяють успішному навчанню студентів? • У чому полягає особистісний аспект пізнання? • Чим відрізняється засвоєння матеріалу від його запам'ятовування? • Чи можна поставити знак рівності між творчістю і мисленням? <p>На основі опрацювання теоретичного матеріалу скласти портрет творчої особистості фахівця щодо професійної</p>	<p>Основна: [3], [1], [5], [6]</p> <p>Додаткова: [19], [8]</p>

	<p>діяльності, щодо ставлення до інших людей; щодо самого себе.</p> <p>Тести креативності або інтелекту зробити за вибором та написати відповідні висновки.</p>	
<p>Тема 3. Студент як суб'єкт педагогічної діяльності.</p> <p>На основі опрацювання літератури до семінарського заняття підготувати відповіді на питання.</p> <p>Виконати наступне практичне завдання: скласти портрет «ідеального» студента та за цим «портретом» оцініть і проаналізуйте свої професійні якості;</p>	<p>Необхідно засвоїти сутність понять за даною темою: студентство, студентський вік, зрілість, соціалізація, соціально-психологічна адаптація, професійна ідентифікація.</p> <p>Опрацювати тему та підготувати відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначити соціально-психологічні ознаки студентської групи як колективу. Які чинники забезпечують чи гальмують цей процес? • яка роль лідера в згуртуванні студентської академічної групи? • яка роль куратора в становленні студентської академічної групи, її розвитку та функціонуванні? • сформулювати, які зміни відбуваються в навчально-професійній діяльності студентів, що сприяють їхньому професійному зростанню; <p>Практичне завдання - портрет «ідеального» студента скласти на основі опрацювання літератури.</p>	<p>Основна: [1], [2], [3], [4]</p> <p>Додаткова: [19], [13]</p>
<p>Тема 4. Психологія діяльності та особистості викладача вищої школи.</p> <p>На основі опрацювання літератури до семінарського заняття підготувати відповіді на питання.</p> <p>Виконати практичне завдання: сформулюйте основні правила ділового етикету викладача ВНЗ.</p>	<p>Необхідно засвоїти сутність понять за даною темою: діяльність викладача, педагогічна майстерність, професіоналізм, авторитет, педагогічне спілкування, взаємини «студент - викладач», стилі професійно-педагогічного спілкування, педагогічна перцепція, діалог, Я-повідомлення, культура педагогічного спілкування.</p> <p>Опрацювати тему та підготувати відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> • у чому полягає специфіка науково-педагогічної діяльності викладача? • визначити професійні та особистісні якості викладача вищої школи. • у чому полягають причини 	<p>Основна: [1], [3], [4],</p> <p>Додаткова: [22], [8], [15], [11]</p>

	<p>виникнення конфліктів «студент - викладач», «викладач – студентська академічна група»?</p> <ul style="list-style-type: none"> • які стилі професійно-педагогічного спілкування можна виділити, оцінка їх ефективності? <p>Практичне завдання скласти на основі опрацювання літератури за темою.</p>	
<p>Тема 5. Виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою:</p> <p>На основі опрацювання літератури до семінарського заняття підготувати відповіді на питання.</p> <p>Виконати практичне завдання: на основі опрацювання літератури визначити основні напрями, принципи і методи реалізації виховних функцій у вищій школі.</p>	<p>Необхідно засвоїти сутність понять за даною темою: виховання, соціалізація, національна самосвідомість, моральний вибір, духовність, ціннісні орієнтації, інтелігентність, совість, самовиховання.</p> <p>Опрацювати тему та підготувати відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> • що таке культура поведінки? • розкрити зміст цінностей, які прийняті в системі виховання; • які цінності необхідно передавати дітям, студентам? • виділити ознаки моральної вихованості: зовнішньої та внутрішньої (за К. Платоновим); • чи можуть наукові знання людини бути гарантією її моральної надійності? <p>Практичне завдання заповнити у формі таблиці.</p>	<p>Основна: [1], [3], [5], [6]</p> <p>Додаткова: [20], [15], [9] [11]</p>

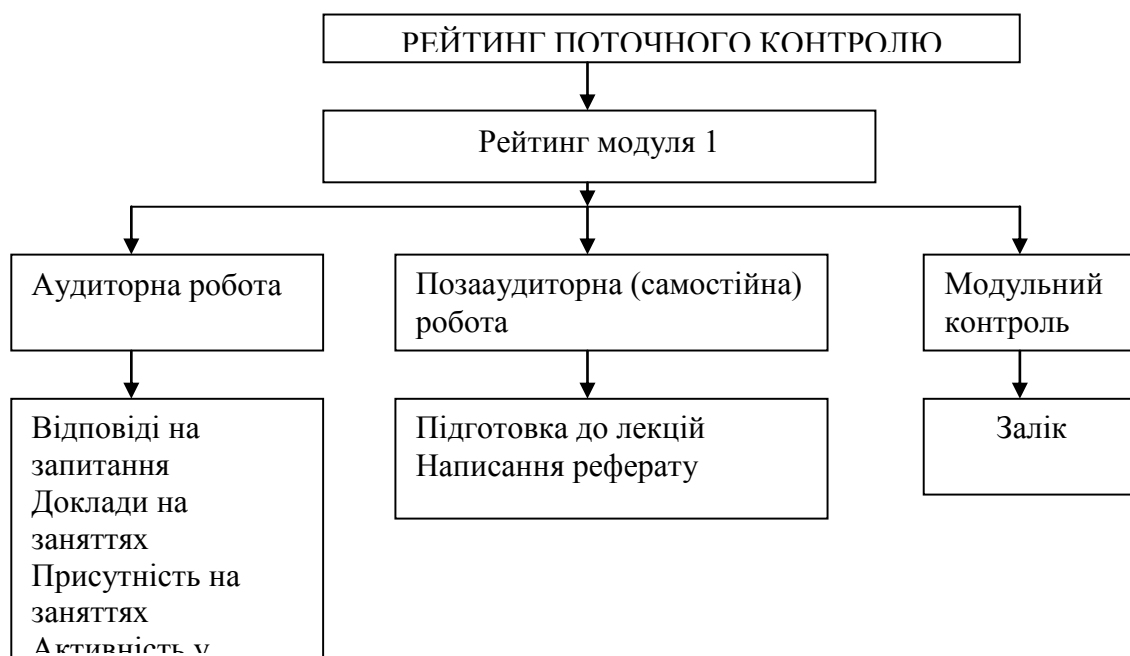
IV.5 СИСТЕМА РЕЙТИНГОВОГО КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Рейтинговий контроль за курсом „Педагогіка і психологія вищої школи” складається із поточного контролю (оцінка поточних знань магістрантів протягом триместру) та підсумкового контролю (складання заліку за курсом „Педагогіка і психологія вищої школи”).

1) Система рейтингового поточного контролю

Курс „Педагогіка і психологія вищої школи” складається із загального об’єму 72 години (2 кредити). Аудиторна робота – 34 години: лекцій – 15 годин, семінарських занять – 15 годин. Позааудиторна самостійна робота – 38 годин.

Рейтинговий поточний контроль знань за курсом «Педагогіка і психологія вищої школи» має наступну схему виконання:

Рейтинг кожного модуля складається із суми *середніх* оцінок за аудиторну роботу магістранта впродовж вивчення учбового матеріалу модуля; поза аудиторну самостійну роботу магістранта впродовж вивчення учбового матеріалу модуля.

Оцінка аудиторної роботи магістранта

Поточне оцінювання всіх видів учбової діяльності магістранта здійснюється в національній 4-х бальній системі (“5”, “4”, “3”, “2”). В кінці вивчення учбового модуля викладач виставляє середню оцінку за аудиторну роботу магістранта. Цю оцінку викладач трансформує в рейтинговий бал таким чином:

Національна система оцінки		Рейтингова система, бали
бальна	словесна	
5	відмінно	10
4	Добре	8
3	Задовільно	6
2	Незадовільно	4
Відсутність на заняттях	Незадовільно	0

Рейтинг оцінки аудиторної роботи додається до загального рейтингу модуля 1.

Оцінка позааудиторної роботи магістранта

Позааудиторна оцінка самостійної роботи магістрантів складається з оцінки рівня підготовки до лекцій і практичних занять та рівня виконання рефератів. Рівень підготовки до лекцій і практичних занять оцінюється в аудиторній роботі. Рівень виконання рефератів оцінюється у розмірі 20 балів рейтингу наступним чином.

Стан виконання реферату	Критерії оцінювання	Національна оцінка словесно	Рейтингова система, бали
оформлений у вигляді брошури (формат А4) із відповідним титульним листом	Тему розкрито повністю, наданий список літературних джерел за останні 2 роки, існують посилки у тексті на літературні джерела, виділені заголовки підрозділів, які висловлюють окрему закінчену думку, а також є план реферату.	Відмінно	18-20 балів
	Тему розкрито повністю, але є припустимі неточності або помилки смислового характеру при написанні реферату, або не наданий список літературних джерел (джерела взяті за термін, раніше 2-х останніх років), немає посилки у тексті на літературні джерела.	Добре	15-17бали
	Тему розкрито частково, не наданий список літературних джерел, немає посилки у тексті на літературні джерела, не виділені заголовки підрозділів плану, які висловлюють окрему закінчену думку, а також немає плану реферату.	Задовільно	11-14 балів
	Тема не розкрита	Незадовільно	0 балів

Визначення результатів рейтингового поточного контролю

Рейтинговий поточний контроль оцінюється за результатами рейтингів модулів. Для курсу „Педагогіка і психологія вищої школи” передбачений тільки модуль 1. Таким чином рейтинг модулю 1 є результатом рейтингового поточного контролю знань магістрів при вивченні дисципліни. Якщо за результатами поточного модульного контролю магістром не набрано мінімальну кількість балів (55), він обов’язково проходить підсумковий рейтинговий контроль (складання заліку).

Підсумковий рейтинговий контроль

Підсумковий рейтинговий контроль передбачає складання заліку за курсом „Педагогіка і психологія вищої школи” наприкінці вивчення цього курсу. Залік припускає перевірку теоретичних і практичних знань і умінь магістрантів з усіх питань курсу.

1) Підсумок оцінювання знань (залік) здійснюється за результатами поточного модульного контролю, завдання якого оцінюються у діапазоні від 0 до 100 балів. Підсумковий бал за результатами поточного модульного контролю визначається під час останнього лекційного заняття та є основою для виставлення заліку з дисципліни „Психологія”.

2) Викладач має право виставити залік за умови, якщо магістрант набрав не менш, ніж 55 балів за підсумком поточного модульного контролю.

3) Магістрант, який не набрав за результатами підсумкового модульного контролю 55 балів, зобов’язаний складати залік.

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується у ДДМА	Оцінка за національною шкалою	Коментарі результатів складання заліку
A	90 - 100	5 (відмінно)	Зараховано (Залік складений успішно)
B	81 - 89	4 (добре)	Зараховано (Залік складений успішно)
C	75 - 80	4 (добре)	Зараховано (Залік складений успішно)
D	65 - 74	3 (задовільно)	Зараховано (Залік складений)
E	55 - 64	3 (задовільно)	Зараховано (Залік складений)
FX	30 - 54	2 (незадовільно)	Не зараховано (Залік не складений, але надана можливість повторного складання)
F	0 - 29	2 (незадовільно)	Не зараховано (Залік не складений із обов’язковим повторним вивченням дисципліни)

Критерії оцінки заліку:

“Зараховано” ставиться, якщо продемонстровано:

1) задовільні знання у викладі теоретичного матеріалу з вживанням

відповідної термінології і лексики та наведенням відповідних прикладів;

- 2) припускається мовна помилка, яка не спотворює основний зміст відповіді;
- 3) враховуються семантична насиченість відповіді, повнота викладення, уміння виразити свої думки із наданого питання.

“Незараховано” ставиться, якщо виявлено:

- 1) незнання теоретичного матеріалу курсу і невміння виразити свої думки із запропонованого питання;
- 2) незадовільне уміння і навички практичного застосування стратегічного аналізу та вміння висловити свої думки;
- 3) значні мовні помилки, що спотворюють зміст відповіді;

Протягом складання заліку при необхідності магістранту можуть бути поставлені додаткові питання.

IV.6 КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Навчальним планом дисципліни передбачено 1 контрольну роботу.

Контрольна робота охоплює теми 1-5. Її мета – перевірити знання магістрантів щодо особливостей предмету психології та педагогіки вищої школи, їх завдань та методів, питання розвитку, навчання та виховання студентів, а також питання науково-педагогічної діяльності викладача.

Контрольні завдання на контрольну роботу додаються до робочої навчальної програми в додатку 2.

V МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Рекомендації по викладанню дисципліни

На лекціях слід викладати основну частину теоретичного матеріалу, доповнюючи його характерними прикладами. Питання навчального курсу, які, завдяки обмеженості часу навчальних занять, не можуть бути розглянуті на лекціях, повинні бути опановані на семінарських заняттях в ході заслуховування рефератів, виконання практичних завдань, а також проведенні психологічних тестів на визначення певних психологічних якостей відповідно теми завдання. Такого роду питання повинні конкретизувати і деталізувати знання магістрантів по основних проблемах навчального курсу, які розглядаються на лекціях і містяться в опублікованих конспектах лекцій за курсом „Педагогіка і психологія вищої школи”. Враховуючи достатньо високий рівень магістрантів, слід підбирати і компонувати лекційний матеріал з орієнтацією на підвищений рівень аудиторії. В лекційному курсі необхідно систематизацію і класифікацію знань сучасного рівня психології і педагогіки вищої школи як науки.

Основні цілі семінарських занять – розвиток у магістрантів вміння визначати та аналізувати психологічні та педагогічні явища, які породжуються умовами навчально-виховного процесу у ВНЗ; удосконалювати навички самостійної навчальної роботи, вміння опрацьовувати літературні джерела та основи сапопізнання формувати власний стиль науково-педагогічної діяльності. Основні засоби розвитку подібних навичок – рішення психологічних та педагогічних задач, виконання вправ, розвиток вмінь вибирати правильну альтернативу із багатьох варіантів шляхом розбору навчальних тестів, організації дискутування проблем для творчого обговорення, що містять в собі логічне протиріччя, аналіз конкретно практичних ситуацій. При необхідності на семінарських заняттях можуть вивчатися доповнюючі теоретичні матеріали і розглядатися приклади, які доповнюють окремі теоретичні положення.

В ході семінарських занять необхідно добитися того, щоб магістрант:

- вмів правильно вистроювати логіку в рішенні психологічних та педагогічних задач, спираючись на вивчені закономірності та властивості психічних явищ, які породжуються умовами навчально-виховного процесу;
- правильно обґрунтував кожне визначення своєї відповіді;
- вмів з багатьох варіантів вибрати правильну альтернативу;
- на основі аналізу ситуації чи процесу вмів зробити висновок про певні характеристики психічного явища та якості практичної реалізації обставин.

Згідно цього підбираються відповідні практичні завдання: вправи, задачі, тести, проблеми, психологічні ситуації тощо. Контроль знань магістрантів в ході вивчення тем курсу здійснюється таким чином. Передбачені наступні форми контролю:

- перевірочний тест;
- два тематичних тестування;
- одна контрольна робота;
- виступ с доповіддю на семінарському занятті.

VI НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

6.1 Список основної літератури

1. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Філ-студія, 2006. – 320 с.
2. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: практикум: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2008. – 336 с.
3. Буланова-Топоркова М.В. Педагогіка и психология высшей школы: Учебное пособие/ М.В.Буланова-Топоркова, А.В.Духовнева, Л.Д.Столяренко.- 2-е изд., доп. и перераб.- Ростов н/Д: Феникс, 2002.- 544 с.
4. Кузьмінський А.І. Омеляненко В.Л. Педагогіка. Підручник. – К.: Знання, 2007. – 447 с.
5. Смирнов С.Д. Педагогіка и психология высшего образования: от деятельности к личности: Учеб. Пособие / С.Д. Смирнов. – М.: Академия, 2005. – 400 с.
6. Загальна психологія. / За загальною редакцією академіка С.Д. Максименка. Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 704 с.
7. Зимняя И.А. Педагогическая психология / И.А. Зимняя. – М., 2000. – 175 с.
8. Словарь-справочник по педагогике / Авт.-сост.В.А. Мижериков, под.общ.ред.П.И. Пидкасистого. - М.: ТЦ Сфера, 2004.- 448 с.- 43 – 47.
9. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос, О.Г.Мирошник. - 2-ге вид., доповн. і переробл.- К.: Вища шк., 2004.- 422 с.

6.2 Список додаткової літератури

10. Закон України «Про вищу освіту» // Освіта. – 2002. – 20 – 27 лют.
11. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта. – 2002. – 24 квіт. – 1 трав. – С. 2 -4.
12. Збірник основних нормативних актів про вищу освіту, наукову діяльність, підготовку та атестацію наукових кадрів (станом на 01.02.03р.).- Харків: Гриф, 2003. - 336 с.
13. Левківський М.В. Історія педагогіки: Підручник.- К.: ЦНЛ, 2003.- 360 с. Моніторинг якості освіти : світові досягнення та українські перспективи/ за ред.О.І. Локшиної. - К.: К.І.С., 2004.- 128 с.
14. Моніторинг якості освіти : становлення та розвиток в Україні (Рекомендації з освітньої політики) / за ред.О.І. Локшиної. - К.: К.І.С., 2004.- 160 с.
15. Дьюї Д. Моральні принципи в освіті / Д. Дьюї. - Львів: Літопис, 2001.- 32 с.

16. Сисоєва С.О. Нариси з історії розвитку педагогічної думки: Навч.посібник / С.О. Сисоєва, І.В. Соколова.- К: ЦУЛ, 2003.- 308 с.
17. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб.пособие/ Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров - 2-е изд.,стер. - М.: Академия, 2005. - 272 с.
18. Кремінь В. Освіта і наука України. Шляхи модернізації. Факти, роздуми, перспективи / В. Кремінь. - К: Грамота, 2003.- 216 с.
19. Освіта України: Нормативно-правові документи.- К: Міленіум, 2001.- 472 с.
20. Освітні інтернет ресурси: Інформаційний довідник/ Укл.М.С.Коломоєць.- К.: Освіта України, 2005.- 202 с.
21. Радугин А.А. Педагогика: Учебное пособие / А.А. Радугин. - М: Центр, 2002.- 272 с.
22. Ягупов В.В. Педагогіка: Навчальний посібник / В.В. Ягупов. - К.: Либідь, 2002.- 560 с.
23. Полонский В.М. Словарь по образованию и педагогике / В.М. Полонский - М.: Высш.шк., 2004. - 512с.
24. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. - К.: К.І.С., 2003.- 296 с.
25. Яновская Н.В. Учебные заведения: организация и учет. / Н.В. Яновская. - Х: Фактор, 2000. - 648с.

ДОДАТОК 1

Орієнтовна тематика повідомлень із педагогіки і психології вищої школи (приклад тем)

1. Розвиток особистості майбутнього фахівця як головне завдання вищої школи.
2. Викладач як суб'єкт науково-педагогічної діяльності.
3. Розвиток комунікативних умінь і навичок майбутніх педагогів.
4. Розвиток взаємин у студентській академічній групі.
5. Соціально-психологічні чинники соціалізації особистості студента як майбутнього педагога.
6. Мотиви професійного вибору і здобуття вищої освіти сучасною молоддю.
7. Психологія лідерства в студентській академічній групі.
8. Розвиток творчості студентів у процесі навчання.
9. Мета і зміст виховання студентської молоді.
10. Психологічні засади студентського самоврядування.

ДОДАТОК 2

Завдання до контрольної роботи (в якості прикладу)

Варіант 1

- 1 Предмет педагогіки і психології вищої школи, завдання та основні категорії (10 балів).
- 2 Типологія сучасного студента (10 балів).
- 3 Рівні розвитку студентської академічної групи та шляхи формування студентського колективу (10 балів).

Варіант 2

- 1 Вищий навчальний заклад як один з провідних факторів соціалізації студента як фахівця (10 балів).
- 2 Мета і зміст виховання студентської молоді (10 балів).
- 3 Стили професійно-педагогічного спілкування та оцінка їхньої ефективності (10 балів).

Додаткові питання (на вибір 1-2 питання, не більш як на 10 балів):

- Суперечності студентського віку та шляхи їх розв'язання. (5 балів).
- Психолого-педагогічна модель особистості викладача вищої школи. (5 балів).
- Психологічні принципи і методи виховання студентів у процесі навчання. (5 балів).
- Мотивація учіння студентів, її види, розвиток та вплив на процес навчання (5 балів).

ДОДАТОК 3

Питання для самоконтролю

1. Основні завдання педагогіки і психології вищої школи.
2. Предмет та об'єкт педагогіки і психології вищої школи.
3. Зв'язок педагогіки і психології вищої школи з іншими галузями науки.
4. Методи психологічних та педагогічних досліджень.
5. Загальна характеристика студентського віку.
6. Суперечливості та кризи студентського віку.
7. Вищий навчальний заклад як один з провідних факторів соціалізації студента як фахівця.
8. Адаптація студента до навчання у вищій школі.
9. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою.
10. Типологічні особливості сучасних студентів.
11. Розвиток творчого мислення студентів в процесі навчання.
12. Розвиток Я-концепції, самоосвіта та самовиховання студента, їх значення в процесійному зростанні.
13. Розвиток студентської групи, її структура та шляхи формування.
14. Соціально-психологічні явища в студентській групі та їх вплив на особистість студента.
15. Соціально-психологічний клімат у групі та його вплив на працездатність.
16. Проблема лідера та лідерства в студентській групі.
17. Психологічні засади студентського самоврядування.
18. Психологічні особливості формування професійної спрямованості студентів.
19. Виховання студентської молоді: мета, зміст, функції виховання.
20. Критерії моральної вихованості людини. Становлення моральної самосвідомості студента.
21. Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами.
22. Психологічний аналіз конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення.
23. Професіоналізм особистості викладача.
24. Типологія викладачів.
25. Бар'єри в педагогічній взаємодії, спілкуванні та учбово-педагогічній діяльності.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

канд. хім. наук, доцент Кудерська Т.В.

канд. психолог. наук, доцент Яцишина Ю.М.